

خلاصه:

مقدمه: سروصدا شایع ترین عامل فیزیکی زیان آور در محیط کار می باشد. مواجهه با صدای مضر در محل کار مشکلات مختلف سلامتی ایجاد می کند در راس این اختلالات کاهش شنوایی ناشی از سروصدا (NIHL=Noise Induced Hearing loss) است. افت شنوایی که در اثر تماس با صدای بالاتر از ۸۵ دسی بل به وجود می آید یکی از مهمترین بیماریهای شغلی است و دومین بیماری شغلی است که گزارش می شود. عملی ترین راه کنترل صدا، تجهیز پرسنل به تجهیزات و وسایل حفاظت فردی مناسب و استاندارد مانند گوشی های ایرماف (Ear Muff) و ایر پلاگ (Earplug) می باشد. هنوز علی رغم دستورالعملهایی که استفاده از گوشی را در کارگران در معرض صدای مضر اجبار می کند، درصد کارگرانی که در حضور صدای مضر از گوشی استفاده می کنند خیلی پایین است. از جمله تئوریهای شناختی اجتماعی که برای بررسی عوامل موثر بر انگیزه و در نهایت رفتار محافظت کننده فرد مورد استفاده قرار گرفته است، تئوری انگیزش محافظت می باشد، لذا این مطالعه با هدف بررسی عوامل مرتبط با استفاده از گوشی حفاظتی بر اساس تئوری انگیزش محافظت در کارگران کارخانجات ریسندگی بافندگی در شهر یزد انجام شد.

روش کار: این مطالعه تحلیلی بود که به روش مقطعی انجام شد. تعداد نمونه با در نظر گرفتن ضریب همبستگی ۳۵٪ و با توجه به نتایج مطالعه مشابه (۱)، توان آزمون ۹۵٪ و سطح اطمینان ۹۹٪ و با استفاده از فرمول حجم نمونه برای ضریب همبستگی ۱۳۷ نفر محاسبه شد و با توجه به اینکه روش نمونه گیری خوشه ای بود، تعداد نمونه لازم ۲ برابر، شد و لذا در نهایت جهت اطمینان، تعداد ۲۸۰ نفر در تحقیق وارد شدند. و بررسی بر روی این ۲۸۰ نفر انجام شد. از بین ۱۹ کارخانه ریسندگی بافندگی شهر یزد ۳ کارخانه به صورت تصادفی به عنوان خوشه انتخاب شدند، سپس شدت سرو صدای محل کار کارگران با همکاری کارشناس بهداشت حرفه ای اندازه گیری شد و بر حسب دسی بل ثبت شد. نمونه

ها از بین کارگرانی که صدا در محل کارشان از ۸۵ دسی بل بالاتر بود انتخاب شدند. سپس داده ها به وسیله پرسشنامه ای که بر اساس تئوری انگیزش محافظت طراحی شده بود و از طریق مصاحبه با این کارگران جمع آوری شد. روایی محتوای پرسشنامه از طریق نظر سنجی از ۵ متخصص مربوطه تامین شد و پایایی آن با اجرای یک مطالعه مقدماتی ($n=20$) و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای سازه های مورد مطالعه تامین شد که در محدوده ای بین ۰/۶۵ تا ۰/۹۵ قرار داشت. همچنین برای تعیین افت شنوایی کارگران از نتایج ادیومتری آنها که در پرونده های آنان موجود بود، مورد استفاده قرار گرفت. و در نهایت داده ها کدبندی و با استفاده از نرم افزار SPSS وارد کامپیوتر شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: فقط ۴۲/۵ درصد از افراد مورد مطالعه، همیشه در محل کارشان از گوشی استفاده می کردند. آزمون آماری اسپیرمن بین سابقه کار افراد مورد بررسی و سازه های، کارآمدی پاسخ درک شده، پاداشهای درک شده، ارزیابی تهدید و انگیزش محافظت همبستگی معنی دار آماری نشان داد. همچنین آزمون آماری کروسکال والیس بین سازه های خودکارآمدی درک شده، کارآمدی پاسخ درک شده، حساسیت درک شده، پاداشهای درک شده و هزینه های پاسخ درک شده با انگیزش محافظت ارتباط معنی دار آماری نشان داد همچنین این آزمون بین سازه های خودکارآمدی درک شده، کارآمدی پاسخ درک شده، حساسیت درک شده، ارزیابی تهدید و انگیزش محافظت با رفتار استفاده از گوشی در افراد مورد مطالعه ارتباط معنی دار آماری نشان داد. در این بررسی خودکارآمدی درک شده قویترین پیش بینی کننده انگیزش محافظت بود.

بحث و نتیجه گیری:

در این مطالعه با توجه به اینکه بیشتر سازه های تئوری انگیزش محافظت با انگیزش محافظت و رفتار استفاده از گوشی حفاظتی در افراد مورد مطالعه رابطه و همبستگی معنی دار آماری داشتند، بنابراین

طراحی برنامه آموزشی در چهارچوب این تئوری برای ارتقا استفاده از گوشی حفاظتی در کارگرانی

۴۵۰

که در معرض صدای مضر قرار دارند مورد نیاز است.

واژه های کلیدی: گوشی حفاظتی، تئوری انگیزش محافظت، کارگر، کارخانجات ریسندگی بافندگی